

*Я.В.Захарчук, студентка 4 курсу спеціальності
«Міжнародна інформації» Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки*

*Науковий керівник: к.політ.н., доц. кафедри
міжнародної інформації СХУ ім. Лесі Українки
А.М.Митко (Україна, м.Луцьк)*

Досвід теледемократії у провінціях Голландії для інформаційного забезпечення транскордонного свіробітництва України

*Робота виконана на кафедрі міжнародної
інформації СХУ ім. Лесі Українки*

Доступ до засобів масової інформації сьогодні є головною темою нашого сучасного суспільства. В епоху нових медіа-технологій головним доступом до інформації залишається, все ж таки Інтернет. З популяризацією Інтернету, відношення та обговорення форм теледемократії відродилося та посилилося. Різні конференції які супроводжувалися публікаціями, посилалися останнім часом на віртуальну демократію, електронну демократію.

У 1996 році в голландській провінції Північний Брабант відбувся експеримент за підтримки програмного забезпечення, де жителі і зацікавлені групи були запрошені для участі в публічних дебатах, що проводилися на Інтернет-сайті, який був створений спеціально для цього заходу. Головним питанням дискусії було питання: «простір йде до Північного Брабанту?»

Результати дослідження які контролювали цей експеримент і послужили основою для цієї статті. Частина даних, яка була зібрана в ході експерименту представлена:

1. Модель теледемократії яка була використана у експерименті названа Besliswijzer («Рішення помічника»)

2. Наступний розділ у документі зазначав основні питання дослідження і теоретичні перспективи, які визначали роботу дослідження.

Учасники експерименту теледемократії брали участь у дискусіях з організаціями і провінційним урядом, результати якого оприлюднювалися на сайті з метою подальшого дослідження теледемократії.

Концептуальна модель і відповідне програмне забезпечення, яке використовувалось для цього експерименту з теледемократії відоме як Besliswijzer. Мережа Інтернет забезпечувала різні компоненти реальних політичних дебатів: заяви з боку зацікавлених груп і політичних партій, інформацію з засобів масової інформації(в даному випадку доступ до поточних і архівних видань районної газети), можливість внести свій внесок в обговорення теми пов'язаних з теледемократією, опитування громадської думки в ході обговорення та таємне голосування в кінці експерименту пов'язане з центральною темою дискусії.

Розробники моделі Besliswijzer домовилися з регіональним урядом в провінції Північний Брабант провести експеримент з моделлю Besliswijzer та програмним забезпеченням. Одним з важливих питань у цій провінції стало питання про зростаючий дефіцит простору, і ця тема була обрана в якості головною для місячного громадського обговорення. Було вирішено запросити 100 осіб для участі у дискусії. Дискусія була поділена на декілька етапів, кожен з основним видом діяльності. Наприклад, у перший тиждень для загального обговорення було призначено дискусію пов'язану з землекористуванням у провінції Північний Брабант. Другий і третій тиждень були спрямовані на обговорення різних підтем. На останній, четвертий тиждень відбулися заключні виступи та пропозиції у формі загального таємного голосування.

Організацію, яка ініціювала модель Besliswijzer, цікавило в першу чергу ряд проблем пов'язаних з програмним забезпеченням, якістю інформації що надавалась учасникам,

діяльність редакційної групи як незалежного органу, можливість електронного голосування в кінці дискусії та вплив дискусії на питання, що стосувалися землекористування.

Експеримент *Besliswijzer* дає кожному можливість обговорити питання не тільки між собою, але і безпосередньо з представниками уряду. Крім того, заплановане голосування забезпечує можливість оцінити експеримент у електронному вигляді.

Організація публічних дебатів на різні соціальні і політичні питання були відносно поширеною практикою у Нідерландах протягом деякого часу. З появою різних мережових засобів масової інформації, виникають питання щодо можливості обмеження доступу до такого роду дебатів в порівнянні із звичайними публічними дебатами. Ряд важливих відмінностей можуть бути визначені на основі соціально-психологічних та комунікативних фактів:

- характер і сприйняття аспектів часу (момент і тривалість дискусії, відчуття терміновості, використання наявного часу дискусій);

- характер структури комунікативних процесів.

На основі таких відмінностей дослідники побудували ряд гіпотез про конкретні можливості та обмеження доступу до мережових і звичайних носіїв інформації, сумісних у публічних дебатах. Найбільш важливі відмінності між цими формами дискусій пов'язані з:

- рівнем участі у дебатах;

- інтенсивністю участі у дебатах;

- якістю інформації;

- участю тих чи інших суб'єктів (наприклад, державних службовців);

- вплив дебатів на прийняття політичних рішень.

Широкий спектр збору даних і методів аналізу був використаний для того, щоб дати відповідь на питання зазначені у експерименті. На самому початку

експериментального періоду серед 87 зареєстрованих учасників було поширено Інтернет-опитування. Завершили опитування 36 осіб, відповіді на запитання були готові на 41%.

Друге Інтернет-опитування було проведене у кінці експериментального періоду. У зв'язку з технічними проблемами відповідь на питання була низькою. Після закінчення експерименту, основні дані були занесені до короткої реєстраційної форми. Ці дані були доступні для дослідницької групи. Але, у зв'язку з технічними проблемами дані виявилися невірними.

В ході експерименту проводилися телефонні інтерв'ю з окремими учасниками та представниками організацій. По завершенню експерименту членам дослідницької групи було дозволено «сидіти» на редакційних засіданнях Ради директорів, які проводилися на щотижневій основі у формі телефонної конференції. Ці спостереження дозволили отримати уявлення про функціонування Ради на період оцінки дебатів членами Ради директорів.

При реєстрації для участі у проекті, охочі для участі у експерименті зобов'язані заповнити коротку анкетну форму, у якій потрібно вказати контактну інформацію та демографічні дані. Це джерело інформації дає найбільш повний огляд усіх зареєстрованих учасників. Учасникам також було запропоновано заповнити невелику електронну анкету. Це опитування розробили для того, щоб доповнити інформацію в реєстраційній формі.

Вік учасників коливався від 15 до 74 років. З точки зору вікових категорій, вік 21% учасників був молодше 25 років, вік 14% коливався від 25 до 35, 33% учасників мали вік від 36 до 45 років і 31% учасників було від 46 років і старше. Незрозумілим є те, що з 87 учасників тільки дві жінки.

Що стосується рівня освіти, то 18% вказали, що вони завершили початкову школу, 36% отримують вищу освіту або займаються торгівлею і 45% закінчили вищу освіту. Ці цифри

відображають велику частину професійної та університетської освіти.

Рівень зайнятості. 93% учасників у реєстрації вказали, що вони працюють і 2% знаходяться на післяосвітній програмі.

Проживання. 60% вказали, що вони впроживають в одному із міст провінції, решта вказали, що проживають у сільській місцевості.

Таким чином, за анкетними даними, особи які зареєструвалися для участі в експерименті теледемократії є добре освічені зайняті чоловіки. Групи в цілому досягли середнього віку. Крім дискримінації за ознакою статі, в цю групу можна віднести населення з довгостроковим «корінням» у провінції. Учасники експерименту залишилися цілком задоволеними активністю та зацікавленістю у політичних питаннях. Вони виділялися оптимізмом у проведенні експерименту для теледемократії. Хоча цей експеримент і невеликий за масштабами, але пропонує структуру для подальшого вивчення теледемократії.